

»ἐπειδὴ ἔλαβα τὴν τόσῃν τὸλ-
»μην νὰ ἐπιχειρισθῶ ἓνα ἔργον
»ποσοῦτον δι' ἐμὲ δύσκολον,
»ἔζηλα δὴ νὰ μεταγλωττίσω
»τὴν παροῦσαν βίβλον τῆς ζω-
»γραφίας ἀπὸ τὸ Ἰταλικὸν εἰς
»ἀπλὴν ἡμετέραν διάλεκτον,
»χωρὶς νὰ σπουδάζω εἰς Ἑλ-
»ληνικὰ σπουδαστήρια καὶ διὰ
»τοῦτο ὑποπτεύεμαι ὅτι οὐχί
»μόνον νὰ ἔχω ἄπειρα σφάλ-
»ματα εἰς τὴν ὀρθογραφίαν,
»ἀλλὰ ὁμοίως καὶ εἰς τὰς λέ-
»ξεις, διὰ τὸ ὅπερ ὀν δέσμι
»συγχωρήσεως ἀπὸ ὅσους ἡ-
»ξεύρου τὴν ἐπιστήμην τῶν
»γεγραμμάτων». (1)

Τοῦ Δοξαρά σώζονται δύο
συγγράμματα, ἅτινα δὲν ἐδη-
μοσίευσεν. Τὸ ἐν εἶνε πρωτό-
τυπον συνταγμάτων *Περὶ Ζω-
γραφίας* γραφέν τῷ 1726 καὶ
τὸ πρῶτον ἐκδοθὲν μετὰ λαμπροῦ προλόγου
ὑπὸ τοῦ γνωστοῦ διακεκριμένου ἱστορικοῦ κ.
Σπ. Λάμπρου τῷ 1871 ἐν Ἀθήναις. Τὸ χειρό-
γραφον ἔχει τίτλον «Κοινὴ διδασκαλία εἰς ταῖς
»τρεῖς περιστάσεις ὅπου περιέχει ἡ ζωγραφία,
»δηλονότι σχέδιον. χρωματισμὸν καὶ ἐφεύρεσιν»
»ἐν συντομίᾳ λεχθέντων παρ' ἐμοῦ τοῦ ἐλαχί-
»στου Παναγιώτου Δοξαρά ἱππέως Πελοποννη-
»σίου Ζωγράφου εἰς ζήτησιν τῶν φιλεμαθῶν».
Ἔπεται *Νουθεσία* εἰς τοὺς νέους ὅταν προάγοι-
ται εἰς τὸ σχέδιον. Ἀναφέρων τοὺς καλλιτέρους
διδασκάλους καλλιτέχνας λήγει διὰ τῆς ἐξῆς
ὥραίας συμβουλῆς «...πλὴν καλλιτέρον ἀπὸ κάθε
»ἄλλο εἶνε νὰ δουλεύεσαι ἀπὸ τὸ φυσικὸν καὶ
»ἀληθινόν, τὸ ὅπερ οὐκ τυχαίνει νὰ τὸ ἔχῃς ἀε-
»νῶς κατ' ἐμπροσθεν εἰς τὰ ὄμματα, ὡς
»ὑπόδειγμα πρωτότυπον καὶ βέβαιον διδάσκα-
»λον, στοχαζόμενος ὅτι οὐχὶ ὅλα τὰ σχέδια εἶνε
»καλὰ, ἀλλὰ μόνον ἐκεῖνα ὅπου εἶνε συμμετρι-
»μένα, καὶ καλὰ συνθεμένα ἀπὸ τὴν φύσιν, διὰ
»τὰ ὅποια εἶνε ἀναγκαῖον μὲ ἔμμη φωτεινὴν, νὰ
»διαπεράσῃς ἐκεῖνο τὸ μεγαλύτερον καὶ τέλειον
»φυσικὸν ὅπου δύνασαι, διὰ νὰ ἐργάζεσαι μὲ
»περισσότεραν διδασκαλίαν τὸ ἔργον σου.» Εἰς
τὸ τέλος δὲ εἶνε *Ἑρμηνεία* εἰς διάγερτα βερτί-
κια, μετὰ 24 συνταγῶν καὶ *Ἑρμηνεία* εἰς τὸ
ἐπιχείριμα τοῦ χρυσοῦματος.

Τὸ δὲ ἕτερον ἔργον τοῦ Δοξαρά εἶνε μία
μετάφρασις περὶ τῆς τέχνης τῆς ζωγραφίας τοῦ
μεγάλου καλλιτέχνου καὶ ἐπιστήμονος καὶ λο-
γίου Λεονάρδου *da Vinci*, ἐν ᾗ συμπεριελήφθη-
σαν καὶ τινες ἄλλοι παρ' ἄλλων γεγραμμένοι

ΕΠ ΘΩΜΟΠΟΥΛΟΥ

Στρίγγλες

καλλιτεχνικῇ πραγματείᾳ. Τῆς δὲ μεταφρά-
σεως ταύτης ὑπάρχουσι δύο κώδικες ὧν εἷς μὲν
κατατεθειμένος ἐν τῇ Μαρκιανῇ βιβλιοθήκῃ τῆς
Ἑνετίας, ὁ δὲ καταριθμεῖται ἐν τοῖς χειρογρά-
φοις τῆς Ἑθνικῆς ἐν Ἀθήναις Βιβλιοθήκῃς. Ὁ
Δοξαράς ἐπιγράφει οὕτω τὴν μετάφρασιν : «Τέ-
»χνη ζωγραφίας Λεονάρδου τοῦ Βίντση νεωστὶ
»φανερωθεῖσα μετὰ τὸν βίον τοῦ ἰδίου ποιητοῦ
»συγγραφεῖσα παρὰ τοῦ Μιχαὴλ τοῦ Φρέσνε.
»Προσέτι δὲ καὶ ἕτερα τρία βιβλία διὰ τὴν ζω-
»γραφίαν πᾶν ὥραϊα Λέοντος Βαπτιστοῦ τοῦ
»Ἀλβέρτου μετὰ τὸν βίον αὐτοῦ. Ἐν δὲ τῷ
»τέλει τῆς παρούσης βίβλου τυγχάνει καὶ τις
»μικρὰ διήγησις περὶ τῆς ζωγραφίας τοῦ τοῖχου
»τοῦ Ἀνδρέου Πότζε ἐκ τοῦ Ἰησοῦ ἑταιρίας,
»ἱερχιτέκτονος καὶ εἰκονογράφου, ἅμα σὺν τῷ
»καταλόγῳ τῶν νέων καὶ παλαιῶν ζωγράφων,
»συνλεχθέντων ἐκ διαφόρων βιβλίων, μεταφρα-
»σθέντων ἐκ τῆς Ἰταλικῆς φωνῆς εἰς ἀπλὴν ἡμετέ-
»ραν διάλεκτον παρὰ τοῦ ἐλαχίστου Παναγιώτου
»Δοξαρά, ἱππέως Πελοποννησίου Ζωγράφου, καὶ
»παρ' αὐτοῦ γονυπετῶς ἀφιερωθέντων τῷ Κυρίῳ
»καὶ Θεῷ καὶ Σωτῆρι Ἰησοῦ Χριστῷ. Ἐν ἔτει
»σωτηριώδει αψή.» Ἔπεται ἡ ἀφιερωτικὴ τοῦ
Δοξαρά τῆς ὁποίας ἀρχὴ εἶνε : «Τῷ πανυπερυ-
»μνήτῳ, ὑπερενδόξῳ καὶ ὑπεραρχάντῳ μονογενεῖ
»Υἱῷ καὶ Λόγῳ τοῦ Ὑψίστου Πατρὸς καὶ Θεοῦ
»Κυρίου Κυρίων, Βασιλεῖ Βασιλέων, Θεῷ Θεῶν,
»Δημιουργῷ καὶ Δεσπότη ἀπάσης τῆς κτίσεως,
»Σωτῆρι δὲ ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστῷ, Παναγιώτῃ
»ὁ Δοξαράς δουλικὴν ἀπονέμει προσκύνησιν.»
Ἡ ἀφιέρωσις αὕτη εἶνε κάπως ἐκτενής, μὲ ὕψος
ἀρχαῖζον. Ὁ Δοξαράς ἐπικαλούμενος τῆς ἐξ οὐ-
ρανου βοήθειας ὑπογράφεται «τῆς ἡμετέρας θείας
»παντοκρατορικῆς βασιλείας δοῦλος εὐλαβὴς καὶ

(1) Ὁρα Σ II. Λάμπρου ἐνθ. ἀν. σελ. Θ', Γ'.